

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Rev. Patr. Joannis Laurentii Berti, Ord. Eremit. S.
Augustini, Theologia Historico-Dogmatico-Scholastica,
Seu Libri, De Theologicis Disciplinis**

Berti, Giovanni Lorenzo

Monachii [u.a.], 1749

Caput III. Sintne revera quinque Propositiones in Libro Jansenii, & doctrinæ
S. Patris Augustini cohæreant?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83656](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83656)

At absque huiusmodi effugio, observatum supra in propositionibus indefinite prolatis, si verborum sensus multiplex sit & ambiguus, obvium ac proprium esse falsum, etiamsi propositiones in aliquo sensu sint veræ ac probabiles. Istud ergo significare voluit Cardinalis Granvellanus: istud Marillonius: istud antiquius decretum Facultatis Lovanienensis: quæ proinde potuit absque ulla contradictione in posteriori decreto definire articulos Baji recte damnari in sensu proprio & rigoro verborum. Quare necesse non est respondere cum Tournely decretum anni 1567. non esse genuinum Facultatis Lovanienensis Opus, quia in Editione adornata à Gerberonio inscribitur *Attestatio Cornelii Jansenii*; aut Sacram Facultatem à prioris sententia recessisse, ut liquet ex declaratione anni 1585. & 1701. quando protestata est damnari articulos Baji in sensu ab assertoribus intento: quamquam hæc non sine probabilitate sint dicta. Longe tamen est probabilius Jansenium, quantumvis Baji studiosum, noluisse tam solemneriter mentiri nomine celeberrimæ Universitatis, à qua poterat aperta falsitatis redargui: atque Universitatem ipsam nunquam unanimi sensu probasse, quæ posthac iudicaverit retractanda.

Ad ea, quæ tertia argumenti sectione obijciuntur, hoc habeto responsum. Nullum est in memoratis Bullis ænigma, nulla obscuritas, nullum verborum aut sententiarum involucre. Plures enim articuli ipsis verbis exprimuntur, quibus à Michaeli Bajo fuerunt prolatis: in sensu horum verborum condemnantur; & damnatio continet perpetuam omnium abolitionem. Igitur absque ulla ambiguitate & referuntur & reprobantur. Damnata cum positionibus Baji doctrinam S. P. N. Augustini est pura puta calumnia superiori capite, & 1x. de H. P. satis explosa. Qualificatio demum propositionum non aptatur singillatim unicuique, ut nullam audeat quispiam pronunciare. Eadem omnino ratione à Martino V. articuli Wiclefi, & à Leone X. Lutherani fuerunt, ut inquirunt, *in globo*, id est communi notatione damnati. Adverbium *respective* fuit scite ac prudenter appositum; ut scires, quosdam articulos, qui videntur, si solitarie & divulsi ab aliis inspiciantur, aliqua ratione probabiles, comparatos cum cæteris, & attenta connexionione doctrinæ, esse pariter rejiciendos; etsi eadem qualificatio singulis non conveniat. Hactenus de Causa Baji: stilus nunc ad Jansenianam est convertendus.

13. Solvitur ob-
jectio 3^{ia}.

C A P U T III.

Sintne revera quinque Propositiones in Libro Jansenii, & doctrinæ S. Patris Augustini cohæreant?

S U M M A R I U M.

1. Propositiones quæstionatæ habentur in libro Jansenii.
2. Ponitur Thesis Janseniana prima.
3. Antithesis Augustiniana.
4. Thesis Jansenii reprobatur ut hæretica.
5. Usque ad 12. solvuntur objectiones.
13. Thesis 2da Jansenii.
14. Cui opponitur mens S. Augustini.
15. Censura Summi Pontificis.
16. Usque 21. solvuntur objectiones.
22. An gratia sufficiens sit talis in sententia Thomistarum.
23. Horum obiectio solvitur.
24. Ponitur propositio 3^{ia} Jansenii.

25. Antithesis Augustiniana.
26. Censura in propositionem 3^{iam} Jansenii.
27. Propositio 4ta Jansenii.
28. Thesis opposita S. Augustini.
29. Thesis Jansenii damnata.
30. Propositio 5ta Jansenii.
31. Cui opponitur S. Augustinus.
32. & 33. Confirmatur ulterius oppositum ex eodem.
34. Propositio Jansenii damnata ut falsa.
35. Ut temeraria.
36. Ut scandalosa.
37. Ut impia ac derogans divinæ pietati.

1. Propositiones quæstionatæ habentur in libro Jansenii.

HABERI quinque famosas Propositiones in Janseniano libro, qui inscribitur *Augustinus*, constat ex Brevi Innoc. X. emanato die 29. Septembris an. 1654. ubi summus Pontifex declarat se damnasse in quinque propositionibus Cornelii Jansenii doctrinam ejus libro contentam, cui titulus, *Augustinus*. Evincitur etiam ex altero Brevi Alexandri P. Berti Theol. Tom. III.

dri VII. emisso anno 1656. die 16. Octobris: in quo appellat Filios iniquitatis, qui magno cum Christi fidelium scandalo non reformident asserere, *prædictas quinque propositiones vel in libro prædicto ejusdem Cornelii Jansenii non reperi, vel non in sensu ab eodem intento damnatas fuisse*. Confirmatur ex forma Juramenti præscripta ab eodem Alexandro

D d

dro

dro an. 1664. Ego N. Constitutioni Apostolicae Innoc. X. data die 31. Maji an. 1653. & Constitutioni Alexandri VII. data die 16. Octobris anno 1656. Summorum Pontificum me subicio, & quinque propositiones ex Cornelii Jansenii libro, cui nomen Augustinus, excerptas, & in sensu ab eodem auctore intento, prout per illas praedictas Constitutiones Sedes Apostolica damnavit, sincero animo rejicio, damno, & ita juro. Comprobatur evidenti ratione; quoniam non poterant propositiones illae in sensu auctoris condemnari, nisi Jansenii textus & doctrinae capita maturo examine expenderentur. Evincitur demum factum, quia cum propositiones aliquas, ut jacent, nonnulli Consultorum in prioribus Congregationibus non reprobasent, ut Vincentius Candidus Magister Sacri Palatii Apostolici, Commisarius S. Officii, noster Generalis Viseonti, & eruditus Annalium FF. Minorum Scriptor Lucas Wadingus; eas quippe noverant juxta Augustinianam, & Thomisticam Scholam posse sensum habere Catholicum, nam neque justis efficaci destituti auxilio implent actu divinae praecepta, neque auxilium illud respiciunt, neque cum eo stat in sensu composito actualis inobedientia, neque tale auxilium confertur singulis pro quibus mortuus est Christus, quae omnia etiam post damnatum dogma Jansenii fas est propugnare; praedicti tamen Consultores in posterioribus Congregationibus ad sensum Jansenii dispunxerunt Propositiones: unde perperam ex prioribus approbationibus Auctor Causae Jansenianae Paulus Irenaeus pro falso dogmate carpit Censorum suffragium. Atque ne multus sim, Alex. VII. Breve emanato an. 1661. Kal. Augusti declarat temeraria narratione proferri tempore Innoc. X. non aliud factum, quam inquisitionem, an propositiones illae quinque de gratia vera ac Catholica, an potius falsa & haeretica censenda forent: cum eo plane tempore nequam de Propositionibus ipsis cognitio habita fuerit, verum quod in Jansenii libro Augustinus nuncupato extractae essent, & ita in sensu ab eodem Jansenio intellecto damnatae. His ergo omnibus evidenter demonstratur Propositiones in libro Jansenii contineri, ibique sensum praeferre à doctrina Augustini disjunctissimum, maximeque diversum. Inquiramus tamen de singulis.

2.
Ponitur The-
sis Jansenia-
na prima,

PROPOSITIO I. Affirmavit Jansenius aliqua Dei praecepta hominibus justis,

volentibus, & conantibus secundum praesentes, quas habent vires, esse impossibilia: deesse quoque illis gratiam, qua possibilia fiant. Docet autem Augustinus oppositum.

THESIS JANSENIANA.

Jansenius lib. 3. de Grat. Christi cap. 13. duas sibi objectiones pro gratia sufficienti proponit. Una est, tam justis, quam obsecatis imponitur praeceptum, ergo habent gratiam sufficientem. Altera autem: Si praevarentur, peccant; habent ergo gratiam, qua possunt vitare peccatum. Respondet autem falsam esse consequentiam, quia sunt quaedam homini praecepta, Quae secundum statum, & vires, in quibus constitutus est, sunt impossibilia nec semper adesse gratiam, qua possimus, hoc est, qua illa eadem praecepta implere sufficimus. Addit hanc impotentiam reperiri non solum in excacatis, & obduratis, & infidelibus, sed etiam in fidelibus & justis, qui & fidem Christi, & charitatem justitiae susceperunt. Addit hanc impossibilitatem fidelibus accidere, non tantum quando nolunt praecepta facere, sed etiam quando volunt. Sequitur, illos, qui pro impetranda gratia deprecantur, ut valeant facere quod jubetur, jam habere praecepti implendi voluntatem, sed deesse potestatem. Tandem concludit: Haec igitur omnia plenissime planissimeque demonstrant, nihil esse in Sancti Augustini doctrina certius ac fundatius, quam esse praecepta quaedam, quae hominibus non tantum infidelibus obsecatis & obduratis, sed fidelibus quoque & justis, volentibus, conantibus, secundum praesentes quas habent vires, sunt impossibilia, deesse quoque gratiam, qua fiant possibilia. En prima propositio verbis expressissimis in libro Jansenii.

ANTITHESIS AUGUSTINIANA.

S. P. Augustinus universaliter de divinis praeceptis, prout singulis imponuntur, scribit lib. de Fide contra Marcianos cap. 10. Quis non clamat stultum esse, praecepta dare ei, cui liberum non est quod praecipitur facere: & iniquum esse eum damnare, cui non fuit potestas iussa complere? Serm. 191. de Temp. ait: Execramur blasphemiam eorum, qui dicunt impossibile aliquid à Deo esse praeceptum, & mandata Dei à non singu-
3.
Antithesis
Augustiniana.

singulis, sed ab omnibus in communi posse servari. Lib. de nat. & grat. cap. 43. Non igitur Deus impossibilia jubet, sed jubendo admonet, & facere quod possis, & petere quod non possis. Hæc verba Tridentino Canone consecrata sunt Sess. 6. de Justific. cap. xi. De justis vero docet S. Pater nunquam deferri à Deo, nisi Deum priores deserant: Fortasse respondeat (inquit eodem lib. de nat. & grat. cap. 23.) Deum ad ista non cogere, sed dignos deferri tantum deservere. Si hoc dicit, verissime dicit. In Psalm. 145. n. 9. Non enim deseret opus suum, si ab opere suo non deseratur. Et lib. 4. Confess. cap. 9. Te nemo amittit, nisi qui dimittit. Similiter fidelissimus Augustini discipulus S. Prosper lib. 2. ab Ob. vii. Priusquam deseratur, neminem deserit. At juxta Janfenium Deus subtrahendo gratiæ adjutorium Justos deserit, antequam ab eis deseratur. Repugnat ergo Janfeniana propositio doctrinæ S. Augustini.

ÆQUITAS CENSURÆ.

4.
Thesis Jan-
senii repro-
batur ut hæ-
retica.

Constitutione Innocentiana declarata est prima illa Janfenii Propositio *Temeraria, impia, blasphema, anathemate damnata, & hæretica*. I. Est temeraria. Illa enim propositio temeraria est, quæ audacter profertur, & fabricatur verbis insolitis, prohibitis, & cum sensu Scripturarum, sanctorumque Patrum pugnantibus. Hujusmodi est prima propositio Janfenii. Ergo est temeraria. Minor probatur; nam præcepta divina non dicuntur impossibilia in sacris literis; sed jugam suave, & onus leve. Matth. ix. 30. & mandatum quod non est supra nos, Deut. xxx. 11. Item nec à Generalibus Conciliis, cum Tridentinum jam dudum Sess. 6. cap. xi. definierit; Nemo temeraria illa, & à Patribus sub anathemate prohibita voce uti debet, Dei præcepta homini justificato ad observandum esse impossibilia. Similiter nec à Romanis Pontificibus, qui proscripserunt 54. articulum Baji; *Definitiva hac sententia Deum homini nihil impossibile præcepisse, falso tribuitur Augustino, cum Pelagii sit*. Pariter nec similia proferuntur ab Augustino, cæterisque PP. ut dictum est supra. Tandem neque à Theologis; omnes quippe subscribunt Divo Thomæ, qui in 2. Sent. dist. 28. q. 1. art. 3. laudat hanc Hieronymi sententiam, *Qui Deum dicit præcipere impossibilia, anathema sit*. II. Est impia. Siquidem propositio illa impia est, quæ divinam legem potest reddere

R. P. Berti Theol. Tom. III.

exosam, & homines ab illius observantia amovere. Talis est prior Janfeniana propositio. Igitur impia est. Minorem probo satis obvia comparatione; quis enim non execrabitur E. G. Pharaonis, aut Tyranni alterius mandata, dum ad impossibilia captivos, subditosque coarctant? III. Est blasphema. Illa quippe propositio blasphema est; quæ summo Deo probrum aliquod, conviciumque objectat. Istiusmodi est positio Janfeniana. Blasphema est igitur. Demonstratur minor; quoniam assertum illud Janfenii redarguit Deum, tanquam infidelem & mendacem. Cum enim scribat Apostolus in 1. ad Corinth. cap. x. 13. *Fidelis autem Deus est, qui non patietur vos tentari supra id quod potestis, sed faciet etiam cum tentatione proventum, ut possitis sustinere*: juxta decreta Janfenii, Deus non solum permittit Justos tentari supra id, quod possunt, sed etiam subtrahit illis gratiam, sine qua coacti necessitate succumbunt. Pari jure scitum Janfenii Deum facit iniquum; nam, ut paulo supra dicebamus cum Augustino, iniquum est eum damnare, cui non fuit potestas jussa complere. Facit & immisericordem, quoniam deserit justum, antequam deseratur. IV. Est anathemate damnata, id est Sess. 6. cap. xi. Tridentini, & in Bajanis articulis, ut dictum est nuper. V. Denique est hæretica. Ea enim propositio hæretica censenda est, quæ adversatur aut Sacris literis, aut definitionibus Ecclesiæ, aut SS. Patrum Traditioni. Prima Thesis Janfeniana, quemadmodum demonstratum est, adversatur Sacris literis, Ecclesiasticis decretis, & Traditionibus Patrum. Illa ergo thesis est hæretica; & rectissime numeratis censoris notis dispuata, rejecta, & proscripta.

AD JANSENISTARUM OBJECTA RESPONSIO.

Quæ obijciunt Janfeniani, si omnia oporteret expendere, non possent hujus libri angustiis comprehendere. Reduci tamen possunt ad quatuor capita: Alia sunt enim argumenta, quibus rationes nostras tentant obruere: alia, quibus suadere nituntur Janfenium cum Augustino concordare: alia, quæ afferunt, ut Janfenii sensum tuteantur; alia demum, quibus censuram propositionis propulsant. Responsa vero iis capitibus adhibenda elidunt cæteras omnes Sectariorum cavillationes.

In primo itaque genere hæc locantur. I. Illum Apostoli locum, *Fidelis autem Deus est, &c.* nullo modo tam indiserete

f.
Objectis
Ima.

D d 2

debe:

debemus accipere, ut hoc in omnibus omnino fidelibus observetur; alioquin Deus non sineret justum aliquem tentari, & deficere. Igitur aliquando ob impotentiam fidelis homo ab observantia divinorum præceptorum desciscit. II. Et illud Tridentini Concilii Sess. 6. cap. xi. excerptum ex Augustino, *Deus sua gratia semel justificatos non deserit, nisi prius ab eis deseratur*, ita accipiendum est, ut Deus neminem deserat subtractione justitiæ, nisi prius deseratur ab homine per inobedientiam. Non ergo inde inferitur, non subtrahere quandoque iustis auxilium actuale & sufficiens. III. Quod profertur ex Augustino, Deum non præcipere impossibilia, sed admonere, ut faciamus quod possumus, petamus vero quod non possumus, traditur etiam à Jansenio lib. 3. de Grat. Chr. cap. 13. his verbis: *Præcepta homini justificato ad observandum non sunt impossibilia, eoquod jubendo Deus moneat petere quod non possis, & si exaudiat, adjuvet ut possis.* At gratia orationis non omnibus datur; Ergo neque omnes possunt divina præcepta complere.

6.
Solvitur.

Resp. ad 1. Apostolum neminem excipere; & Deum erga omnes justos fidelissimum omnibus promissa servare, quia priusquam deseratur, neminem deserit. Quod si illos tentari, & interdum cadere sinit, facit ut bonus Figulus, qui postquam testam confecit ex luto, imponit fornaci: sed nunquam ignem superaccendit, ut illam infringi necesse sit; quamquam ob luti vitium aliquando percrepat, & discinditur. Ita postquam ex massa damnationis justum fecit, ut fiat vas in honorem, igni tentationis exponit: sed facit cum tentatione proventum, nec patitur tentari supra id quod potest. Proinde si frangitur; aut vitium superbiæ est, aut malitia voluntatis, quæ ad malum se ipsa sufficit. Legito Augustinum super Psalmum centesimum ac vicesimum. Ad 2. hæc sit responsio: Justificatis non solum confertur auxilium ad remissionem peccatorum, sed etiam ut præcaveantur futura, juxta tertium Canonem Synodi Milevitaneæ. Atque ut Augustinus scribit de nat. & Grat. cap. 26. *Sanat Deus non solum ut deleat quod peccavimus, sed ut præstet etiam ne peccemus.* Quod S. Pater explicat eodem loco asserendo discrimen, quod intercedit inter medicum curantem corporis vulnera, & Mediatorem Dei & hominum Christum Jesum, qui justificando impium spiritua-liter sanat ægrotum. Ille enim cum sa-

naverit hominem, jam de cætero sustentandum elementis, & alimentis corporalibus, ut eadem sanitas apto subsidio convalescat atque persistat, Deo dimittit. Ille autem cum ad perfectam sanitatem, hoc est, ad perfectam vitam, justitiæque perduxerit, non deserit, si non deseratur, ut pie semper, jusseque vivatur. Additque è vestigio hanc rationem: *Sicut enim oculus corporis etiam plenissime sanus, nisi candore lucis adjutus non potest cernere: sic homo etiam perfectissime justificatus, nisi æterna luce justitiæ divinitus adjuvetur, recte non potest vivere.* En Augustinum aperte docentem semel justificatum non deferi à Deo subtractione auxilii, sine quo impossibile est ut recte vivat, nisi prius homo deleat ipsum Deum. Ad tertium dico Jansenium suis propriis verbis refelli. Ait enim, *Si exaudiat, adjuvat ut possis.* Ergo non habet potestatem ullam servandi mandata, qui destitutus est gratia efficaci orationis, qua & petat, & exaudiat. At justus, etsi non oret, potest orare, & licet non habeat efficacem gratiam, habet sufficientem. Nam quid est bona illa voluntas, animique conatus, nisi gratia? An gratia orationis detur omnibus, eaque necessaria sit, ut imputetur peccatum, nolo disceptare in præsentia. De justis in damnata propositione Jansenii fit sermo: neque omnium hominum eandem esse rationem etiam ex hoc loco colligitur, quod cum Jansenius infideles quoque, & obæcatos complexus sit, tamen soli justii in Propositione damnata commemorantur: & Catholici plures denegant nonnullis auxilia sufficientia, quæ concordissime tenent justificatis adesse.

Ad secundum ordinem pertinent argumentationes proximæ. I. Ipsi Augustini verbis de Grat. & lib. arb. cap. 16. 2da. *Ideo jubet aliqua, quæ non possumus, ut noverimus, quod ab illo petere debeamus, & ex productis superius ex cap. 43. de Natura & Gratia, demonstratur justos aliquando non habere gratiam, quæ possint mandata adimplere.* Non enim habent, quod orationibus debent petere: Debent petere, ut possint: Ergo non possunt. II. Innumera sunt in Augustino loca positioni Jansenianæ simillima, ut in 1. Retract. cap. 22. *In potestate hominis est mutare in melius voluntatem, sed ea potestas nulla est nisi à Deo detur.* Dari autem hanc potestatem à Deo demonstrat ex verbis Scripturæ, *Præparatur voluntas à Domino, & Dedit potestatem filios Dei fieri;* quibus commendatur gratiæ efficacia. Ubi ergo

7.

Objection

ergo non est gratia efficax, nulla erit boni potestas. Nec per Augustinum sufficit, ut possimus, parva illa voluntas, qua interdum iusti excitantur; quia potius de habentibus parvam illam voluntatem scribit laudato cap. 16. de Grat. & lib. arbitrio, *Qui ergo vult facere Dei mandatum, & non potest, jam quidem habet voluntatem bonam, sed adhuc parvam, & invalidam: poterit autem cum magnam habuerit, & robustam.* Et Tract. 34. in Joannem, Conaris, inquit, ambulare, & non potes. III. De Petro Apostolo, qui Christum negando excidit à iustitia scribit Augustinus serm. 124. de Temp. *Sed quid est homo sine gratia Dei, nisi quod fuit Petrus cum negaret Christum, & nisi quod ait Propheeta, Omnis caro fenum?* Petrus ergo adhuc iustus caruit gratia, sine qua nihil poterat, id est efficax: sine qua nihil boni fieri posse innumeris argumentis nititur ostendere Antonius Arnaldus P. 1. Dissertationis Quadripartitæ. Hoc Petri exemplo usus antea fuerat Jansenius cit. lib. 111. de Gratia Chr. cap. 13.

8. Resp. ad 1. in lib. de Grat. & lib. arb. Rejicitur. cap. 16. Augustinum demonstrare adversus Pelagianos possibilitatem observandi divina præcepta non esse ex nobis: quod optime probat ex Orationibus, quibus à Deo petimus, *ut tantum velimus, quantum sufficit, ut volendo faciamus.* At iusti gratiam frequenter inspirantem voluntatem bonam habent: igitur & potestatem, quæ non est ex nobis, ut existimabant Pelagiani. At dices: Hæc voluntas parva est, & invalida, de qua ait Augustinus, *Qui vult facere Dei mandatum, & non potest, &c.* Hæc est altera obiectio, cui respondeo duplicem esse potestatem, unam ab actu separatam, aliam cum actu conjunctam: illa dat posse, id est, constituit potentiam in actu primo ut possit exire in actum, ut est in homine virtus & facultas videndi, aut ambulandi: ista facit ut potentia exeat in actum, E. G. ut videat, ut ambulet. Constat autem plura requiri ad actum ipsum, quam ad potentiam: unde ex ista nequit deduci usus, sive exercita potentia operatio. Hæc doctus Thomista Alvarez disp. 79. n. 2. & Cajetanus in 1. 2. q. 109. art. 10. Potentia autem separata ab actu alia est proxima, alia remota, alia remotissima. Proxima est, quæ ad operandum non eget nisi motione, qua determinetur ad actum, ut est potentia videndi in oculo sano & clara luce perfuso, etiamsi clausus teneatur aut averfus. Est autem potentia remota, quotiescunque expedite & immediate

exerere actum non potest, aliquo remorante impedimento, ut oculus tenui luce illustratus, aut pes in via præcipiti & lubrica. Remotissima erit, si vix super sit naturalis facultas omni adjunctamento expoliata, ut oculus in tenebris, pes cum podagra. Hanc remotissimam potentiam Augustinus in unoquoque peccatore agnoscit, quia potest quisque esse sine peccato, dummodo ipsa natura *Gratia Dei per Jesum Christum Dominum nostrum, vel sanetur quia vitata est, vel quia sibi non sufficit adjuvetur*, inquit de Nat. & Grat. cap. 59. Potentia remota est in eo, qui habet, ut diximus, voluntatem parvam. Proxima in illo, qui magnam habet & robustam, cum qua faciente Deo ut faciamus per inspirationem victricis delectationis, habetur etiam potestas, quæ conjungitur cum actu. Hanc solam veram esse potestatem censuit Jansenius, qui scripsit esse extra potestatem arbitrii actum oppositum, quotiescunque prævalet carnalis delectatio, & sub ista nullam esse potestatem iustitiæ, sed vinculum arbitrii, & necessitatem peccandi. Ex qua perversa doctrina quomodo fluant quinque famosæ propositiones vidimus priori capite. Itaque dicimus, in eo qui habet voluntatem parvam & invalidam, esse potentiam proxime sufficientem ad orandum, & sufficientem remote ad observantiam præceptorum, quæ poterit proxime implere, dum per orationem obtinuerit magnam, & robustam voluntatem: quod ex ipsis verbis Augustini perspicuum est. At nego cum voluntate illa parva & invalida observandi præcepta stare horum impossibilitatem; quoniam contraria voluntas carnalis, quantumvis prævaleat, non obstringit arbitrium vinculo necessitatis, sed relinquit indifferentiam iudicii, & potentiam ad oppositum, ut dixi ubique disserui de libertate: ubi etiam explicavi, quomodo dicatur ab Augustino aliquando impossibile; quod per arduum est, & difficile, sive quod caret potentia proxime sufficiente atque expedita, quam nunc declaravimus. Expediuntur dictis omnia, quæ Arnaldus memorata dissertatione profert ad probandum, non esse potestatem bonorum operum sine gratia per se efficaci: nam ea si accipiantur de potentia conjuncta cum actu, sive de ipsamet operatione, vera sunt: si de potentia indifferente ad agendum, aut de facultate operandi, falsa penitus. Exemplum tamen Petri inscite nimis à Jansenio, & Arnaldo adhibetur, ut demonstrent gratiam aliquando deesse iusto, & hunc deferri à Deo subtractione auxilii actualis, antequam Deus ab eo

D d ;

de-

deferatur. Probatur enim lapsu, & exemplo Apostoli oppositum. Adest iustis sufficiens gratia ad orandum, cum habent notitiam præcepti, cupiunt illud implere, atque propriam agnoscen-tes infirmitatem ex hujus consideratione ad implorandum Omnipotentis Dei adjutorium moventur. Igitur si proprii arbitrii virtute elati existiment posse se ipsis id implere, ponunt obicem gratiæ, unde habebant potentiam proximam ad orandum: quoniam, ut Augustinus scribit lib. 3. ad Bonifacium cap. 7. *ista implicati superbia ad gratiam non convertuntur juvantem*. Videatur Norisius hoc demonstrans more suo, solide scilicet, & erudite in Janseniani erroris calumnia sublata cap. 3. §. 2. Atqui Petrus, juxta Augustinum, de propriis viribus præsumens posuit obicem illum gratiæ tribuenti potentiam proximam ad orandum. Igitur non ipsum justificatum divina gratia deseruit, sed ipse superbia implicatus, & divini adjutorii necessitatem negando, illud sibi abstulit. Probatur minor ex eodem Serm. 124. de Tempore citato ab Arnaldo pag. 32. Causæ Arnaldinæ. Nam verbis ab Arnaldo productis hæc sunt adjuncta: *Per solum enim liberum arbitrium, non addito etiam Dei adjutorio, promiserat se pro Domino moriturum*. Item in Psalmum 78. *Petrus præsumendo ignorabat, & negando didicit quales vires haberet*. Et de Grat. & lib. arb. cap. 17. *Putabat se posse, quod se velle sentiebat*; id est, ut explicat noster Desirant in Thesibus Lovaniensibus anni 1687. & liquet ex allatis contextibus, *putabat se posse viribus naturæ, quod se velle sentiebat viribus gratiæ*. Productus ab Arnaldo sermo 124. de Tempore spurius est, & rejectus in Appendicem Tom. v. n. 79. Sed cum S. P. habeat consimilia cap. 17. de lib. arb. & Tract. 92. in Joannem, præmissum dedi responsum.

9. **Objectiones.** Tenent tertium ordinem quæ sequuntur. I. Sensus Jansenii est explodere, & iustis denegare Gratiam Molinistice sufficientem, illam scilicet, quæ cum actu conjuncta est sola accedente cooperatione voluntatis. At sensus hujusmodi rejicitur ab omnibus gratiæ per se effectricis propugnatoribus. Igitur perstringenda est horum omnium sententia, aut à censoriis notis etiam Janseniana est immunis. II. In omnium Thomistarum opinione necessaria est, ut actu impleantur præcepta, gratia physice prædeterminans. At hæc sæpenumero iustis

subtrahitur. Ergo etiam in Thomistica Schola deest aliquando iustis gratia, sine qua observantia divinorum præceptorum est impossibilis. III. Validius poterunt Jansenistæ se defendere sententiæ nostræ præsidio. Quippe nos propugnamus gratiæ gradualitatem; & contendimus illam non esse efficacem, cui obstitit validior concupiscentia. Atqui hæc eadem est doctrina Jansenii, qui non ait absolute præcepta esse iustis impossibilia sed esse impossibilia secundum præsentem, quas habent vires, hoc est comparate ad majores gradus concupiscentiæ. Igitur aut sententia nostra Augustiniana non est, aut Augustiniana est sententia Jansenii.

10. **Resp. ad 1. & à nobis, & à Thomistis rejici gratiam Molinistice sufficientem; sed non libra & animadversione Janseniana, quasi Pelagiana sit, quia tali gratiæ potest voluntas resistere, aut quasi nullam Christi gratiam habeat, qui non habet victricem delectationem, qua vigente carnalis cupiditas prævalere non possit. Sed dicimus Molinistas, imo & Catholicos omnes recte cum gratia defendere potestatem reluctandi; etiam per nos ad ponendum actum requiratur auxilium suapte natura efficax, cum quo persistit potentia ad oppositum: quod Jansenius negans damnatur merito à Theologis omnibus, sive Moliniani sint, sive Thomistæ, sive Augustinenses. Ad 2. respondeo Thomistas non defendere necessitatem gratiæ prædeterminantis ut voluntas constitutur proxime potens in actu primo, sive ut compleatur; ut inquit, in linea potentiæ; sed illam gratiam prædeterminantem requirunt ratione actus secundi, hoc est, ut voluntas reapse applicetur ad actum. Constat enim ex supradictis plus requiri ad actum, quam ad potentiam. Nego itaque deesse iustis potentiam implendi præcepta, dum illis subtrahitur gratia efficax, per quam eadem præcepta actu adimplent. Ad tertium dico sententiam nostram toto cælo distare à sententia Jansenii; primo quia in victrici delectatione non constituimus gratiam sufficientem, quæ dat posse, sed gratiam efficacem, quæ inspirat voluntatem magnam & robustam, & facit ut faciamus: gratiam autem illam sufficientem ab operatione sejunctam agnoscimus etiam in voluntate parva & invalida. Deinde negamus cum delectatione victrici non consistere indifferentiam judicii & potentiam ad oppositum, ideoque prementem, qua-**

quacunque cupiditate, sive vigente quacunque sancta delectatione tam bonum quam malum est in nostra libera potestate. Quæ cum in pluribus locis sint demonstrata, habens etiam ex hoc volumine confirmationem, de H. P. cap. VIII. Thesi 4. & cap. XI. ad 1. ob. Item de H. Calv. cap. 2. & 3. & hac etiam differt. cap. 1.

11. Obiectio 4^a Postremo loco non promereri Jansenianum assertum tam acerbam censuram, probant hoc argumento. Discutiant Theologi, quomodo accipienda sit illa Tridentini definitio, *Deus impossibilia non jubet*, neque omnes conveniunt. Molinistæ ita illam accipiunt, ut velint præcepta possibilia esse quoniam adest singulis gratia sufficiens, quam voluntas pro suo libitu flectit ad actum. Thomistæ exponunt de illa possibilitate, quæ necessitatem non excludat uberioris auxilii. Sed auctore Bellarmino, Estio, aliisque viris gravissimis Concilium opponitur errori Lutheranorum & Calvinistarum, qui omnibus justis, etiam dum spiritu Dei aguntur, arbitrabantur impossibilia mandata Dei, quod concupiscentiæ labes singula justorum opera inficiat. Id profecto nunquam docuit Jansenius; nam si justis conferatur gratia concupiscentiæ debellatrix, & præcepta observant, & bona illorum opera concupiscentiæ vitio non corrumpuntur. Quomodo ergo propositio Jansenii hac notatione proscribitur, *anathemate damnata*?

12. Resp. I. quod etiam si propositio Jansenii non fuisset *anathemate damnata* à Synodo Tridentina; fuisset tamen à Pio V. in articulo 45. Michaelis Bajæ. Deinde respondeo, utique sensum Jansenii non esse undequaque Calvinianum. Conveniunt tamen in hoc, quod liberum arbitrium sub dominatu concupiscentiæ non possit implere mandata, & motum atque excitatum à gratia non possit dissentiri, si velit. Hinc fluere quinque propositiones Jansenii liquet ex dictis: illa autem duo errorum principia, in quibus utrique conveniunt, damnata esse à Tridentino constat è sess. VI. can. 3. 6. & 18. itaque Tridentina Synodus in Lutero, & Calvino hæresim quoque Jansenianam confixit.

PROPOSITIO II. Jansenius etiam asseruit interiori gratiæ in statu naturæ lapsæ nunquam resisti: cum apertissime contrarium tradiderit Augustinus.

THESIS JANSENIANA.

13. Thesis 2^a Jansenii, Jansenius lib. II. cap. 4. postquam plura disseruit de discrimine inter adju-

torium *sine quo*, & adiutorium *quo*; & de illo scripsit, quod si daretur in hoc statu, *vel nihil omnino conferret, vel pro adiumento asferret perniciem*; hæc insuper de adiutorio *quo* scribit: *Secundi generis adiutorium facit influere facultatem suapte efficacia, nec facultas ipsius libero arbitratui subjacet: Et Gratia sanæ voluntatis in ejus libero relinquebatur arbitrio, ut eam si vellet desereret, aut si vellet uteretur: gratia vero lapsæ egrotæque voluntatis nullo modo in ejus relinquitur arbitrio, ut eam deserat, Et arripiat si voluerit.* Excludit igitur Jansenius à statu naturæ lapsæ omnem gratiam sufficientem, simulque docet medicinali nullo modo posse arbitrium obfistere. Atque id expressius tradit eodem libro cap. 24. scribens: *Gratiam Dei Augustinus ita victtricem statuit supra voluntatis arbitrium, ut non raro dicat hominem operanti Deo per gratiam non posse resistere.* Proximo cap. 25. ait, *Nulla omnino medicinalis Christi gratia effectu suo caret.* Libro denique IV. cap. 7. *Naturali ordine, inquit, ex delectatione dilectio, ex dilectione operatio consequitur.* Ex quibus sequitur directe secunda propositio Jansenii. Enimvero adiutorio *quo*, sive gratiæ per se efficaci nunquam resistitur. Atqui per Jansenium in statu naturæ lapsæ nulla datur interior gratia, nisi suapte natura efficax. Igitur per Jansenium interiori gratiæ in statu naturæ lapsæ nunquam resistitur.

ANTITHESIS AUGUSTINIANA.

At Augustinus tradita in libro de Corrupt. & Grat. cap. XI. celeberrima auxiliorum distinctione, inquit: *Nunc autem, quibus deest tale adiutorium (id est, sine quo) jam pena peccati est; quibus autem datur, secundum gratiam datur, non secundum debitum: Et tanto amplius datur per Jesum Christum Dominum nostrum, quibus id dare Deo placuit; ut non solum adsit sine quo permanere non possumus, etiam si velimus, verum etiam tantum, ac tale, ut velimus.* In priori parte, (inquit Cardinalis Norisius in Calumnia sublata cap. 3. §. 1.) describi auxilium *sine quo non*, sive pure sufficiens, omnibus est manifestum. Atqui S. P. Augustinus asserit hoc adiutorium aliquibus in hoc statu misericorditer dari, aliquibus denegari in pœnam; ac præterea nunc homines adjuvari per amplius adiutorium, quod facit etiam *ut velimus*. Ergo Augustinus agnoscit in hoc statu non solum adiutorium *quo*, sed etiam adiutorium *sine quo non*, sive pure sufficiens.

14. Cui opponitur mens S. Augustini.

ficiens. Præterea voluntas parva & invalida, sive motus inefficax gratiæ, quibus non movemur tam valide ut exequamur præcepta, proculdubio non sunt adjutorium quo, id est, amplior illa & efficax gratia, qua, ut ibidem loquitur Augustinus fit ut homo velit, & tantum velit, tantoque ardore diligit, ut carnis voluntatem contraria concupiscentem voluntate spiritus vincat. At certissime S. Pater in hoc infirmitatis statu admittit huiusmodi voluntatem parvam, & invalidam, ac motus inefficacis gratiæ, quibus non ita movemur, ut ardore charitatis vincamus voluntatem carnis concupiscentialiter resistentem. Ergo S. Pater certo agnoscit in hoc statu auxilium aliquod distinctum ab adjutorio quo, & à gratia per se efficaci. Minorem vero probo, quoniam S. Pater parvam illam & invalidam voluntatem expertus est initio Conversionis suæ in se ipso, ut evincunt testimonia allata superius de H. P. cap. viii. thesi iii. Agnovit & in Petro de quo cap. 17. de Gratia & lib. arb. ait: *Ipsam charitatem Apostolus Petrus nondum habuit, quando timore Domini ter negavit. Et tamen quamvis parva, & imperfecta non deest, quando dicebat Domino, Animam meam pro te ponam.* Atque ibidem voluntatem ipsam adhuc invalidam docet adesse singulis, qui volunt observare præcepta, sed nondum magna charitate inflammantur, scribens, *Qui ergo vult facere Dei mandatum, & non potest, jam quidem habet voluntatem bonam, sed adhuc parvam, & invalidam.* Sed de his plura memorato capite viii. sunt præterea in libris Augustini complura, quibus ait nos interiori gratiæ interdum resistere, ut in Psalm. 124. n. 2. *Cor eorum congelascit adversus Deum, & fit durum adversus imbrem gratiæ ipsius, ne fructum ferat.* De peccatorum meritis lib. i. cap. 39. dum de puero baptizato, & de concupiscentia quæ remanet ad agonem, ait: *Si post baptismum vixerit, & ad ætatem capacem præcepti pervenire potuerit, ibi habet cum qua pugnet, eamque adjuvante Deo superet, si non in vacuum gratiam ejus susceperit, si reprobatus esse noluerit.* Et ne plura exscribam, Hom. inter L. duodecima ita peccantem compellat: *Cum per Dei adjutorium in potestate tua sit utrum consentias diabolo; quare non magis Deo, quam ipsi obtemperare deliberas?* Multi ergo adversus gratiæ imbrem durefcunt, in vacuum gratiæ recipiunt, & cum possint per gratiam servire Deo, Diabolo obediunt: ideoque interiori gratiæ resistunt.

ÆQUITAS CENSURÆ.

De hac secunda positione Jansenii pronuntiavit summus Pontifex Innocentius: *Hæreticam declaramus, & uti talem damnamus.* Et quidem jure optimo. Nam Matth. xi. v. 21. habemus, habitatores Corozaim & Bethsaidæ Christi Domini miraculis & prædicationi non credidisse, & consequenter non obtemperasse vocanti. De quibus Augustinus de dono Persev. cap. 14. scribit *quod poterant credere*, unde non erant interiori gratia penitus destituti; at non credidisse, quia Deus *induratis cor lapideum noluit auferre*, id est, ob cordis obdurationem non habuerunt gratiam per se efficacem. Similiter Stephanus Act. vii. v. 51. obstinationem Judæorum redarguens, inquit: *Vos semper Spiritui Sancto resistitis*: quæ verba accipienda esse etiam de interno Spiritu Sancti adjumento definit Concilium Senonense celebratum adversus Luheranos an. 1528. P. i. cap. 15. A Concilio pariter Tridentino definitum est, non solum quod liberum arbitrium divina gratia motum & excitatum possit dissentire, si velit; verum etiam quod iusti possunt divina implere mandata, quæ tamen sæpe transgrediuntur, ut liquet ex præcedenti propositione. Sacris ergo literis, & Conciliorum decretis opponitur Thesis Janseniana; ideoque iuste ac legitime de illa inquit Romanus Pontifex, *Hæreticam declaramus, & uti talem damnamus.*

AD EA, QUÆ OBJICIUNT JANSENIANI.

Nullam in hoc statu dari gratiam sufficientem, cui liberum resistat arbitrium, student evincere adversarii argumentis ab auctoritate divinæ Scripturæ, ab Augustini contra Pelagianos disputationibus, & ab ipsa ratione depromptis. Ex Scripturis objiciunt I. Quod divinæ voluntatis proposito nullus resistit, ut habetur in Psalmo 113. v. 3. *Deus noster in celo, omnia quæcunque voluit, fecit*; & in Epist. ad Rom. ix. 19. *Voluntati ejus quis resistit?* Igitur semper Deus per suam gratiam quidquid vult, operatur, eique nemo resistit. II. Ut cap. ix. de H. P. demonstratum est, Sacre Scripturæ nobis gratiam describunt tantummodo efficacem, ut Ezech. cap. xxxvi. v. 26. ad Rom. ix. 16. in i. ad Corinth. cap. 4. v. 7. atque in aliis locis, quæ ibidem expendimus.

Ex Augustino autem urgent. i. notissimum discrimen inter gratiam collatam cuncta.

Adamo,

15.
Censura
Summi Pontificis.

16.
Obiectio prima adducitur.

17.

Obiectio secundam.

Adamo, & illam quæ indiget homo lapsus in lucta concupiscentiæ. De quarum prima docet S. Pater quod dabat *posse*, de altera quod etiam dat *velle*. Hæc pariter sunt laudato cap. IX. aliisque in locis comprobata ex libro de Corrept. & Grat. ad Valentinum. Igitur per Augustinum in hoc statu locum duntaxat habet adjutorium quo, sive gratia efficax, quæ nunquam ab effectu disjungitur. Præterea opponunt, quæ ad probandam gratiam efficacem ex D. Patre memorato cap. delibavimus, veluti cum scribit de Præd. SS. cap. 8. *Anullo duro corde respuitur*. Et de Gratia & lib. arb. cap. 16. *ille facit ut velimus, præbendo vires efficacissimas voluntati*. Similia docent Prosper, Fulgentius, & cæteri Patres, maxime qui floruerunt post exortam hæresim Pelagianam, ut vidimus eodem capite.

18.
Obiectio
3ia.

Quæ ex ratione depromunt, omnia ad duo capita reducuntur. Primo: Si in hoc statu admittenda sit gratia sufficiens, & talis, cui voluntas resistat, id foret, quoniam hæc gratia dat *posse*. At hoc falsum est; quandoquidem ut voluntas possit exire in actum, necessaria est gratia ab intrinseco efficax. Igitur gratia sufficiens ab efficaci distincta in hoc infirmitatis statu non datur. Deinde alia est notio sufficientis gratiæ apud Molinianos, alia apud Thomistas. Illi propugnant gratiam sufficientem, versatilem & ab arbitrio pendulam, quæ redditur efficax à voluntatis consensu absque uberiori auxilio: & videtur hæc notio sufficientis gratiæ propria & vera; nam quisquis habet quod sufficit, nullo alio indiget adminiculo. Thomistæ defendunt gratiam sufficientem, quæ dat *posse*, sed nunquam exit in actum, nisi accedat efficaci gratiæ adjutorium: atque hæc notio gratiæ sufficientis videtur impropria, quoniam illud non est revera sufficiens, quod non complectitur quicquid requiritur, ut ponatur actus. Quid igitur? Jansenistæ negant gratiam sufficientem Molinistico sensu, nec possunt hac de causa reprehendi, eoquod hanc gratiam negent omnes Thomistæ. Rursus Jansenistæ admittunt gratiam quæ producit parvam & invalidam voluntatem, respectu cuius voluntatis est efficax, & negant illam gratiam sufficere ad observanda præcepta, quia ad hoc necessaria est alia gratia tribuens voluntatem magnam, atque robustam, & consentientes habent Medistas asserentes non esse illud auxilium sufficiens, si aliud necessarium sit ad operis completionem.

R. P. Berti Theol. Tom. III.

Nihil ergo peccant Jansenii asseclæ, dum negant gratiam sufficientem: sed cum Medistis docent gratiam sufficientem sensu Thomistico non esse revera sufficientem; & cum Thomistis negant dari gratiam sufficientem juxta notionem Medistarum. De qua argumentatione plura Blasius Paschalis in prioribus Epistolis Provincialibus editis sub ficto nomine Ludovici Montalti.

Ad argumenta ex Scripturis, & ex Augustino petita, respondere possumus uno verbo, iis probari gratiam efficacem, sed non excludi sufficientem, aliis cum divinarum literarum, tum Augustini testimoniis evidentissime comprobata. Si enim dixisset Jansenius gratiæ interiori efficaci non resisti, nihil à fide, vel à castigationi Theologia dixisset extraneum; totque haberet suæ assertionis patronos, quot SS. Augustini & Thomæ numerantur Sectatores, inquit Franciscus Vanraet Tom. 2. *Veritatis in medio posita* pag. 59. Ad singula specialiter respondent Thomistæ distinguendo in Deo duplicem voluntatem, antecedentem conditionatam omnesque homines respicientem generaliter; & voluntatem consequentem, specialem atque absolutam. Juxta quam distinctionem, dicunt non resisti quidem huic voluntati, resisti tamen priori; & sufficientem esse gratiam, quæ à prima illa voluntate descendit, efficacem vero, quæ confertur voluntate postrema. Explicavimus horum Theologorum Doctrinam cap. I. lib. V. Placuit nobis duplicem illam voluntatem explicare ratione effectuum, sive connotatorum: & diximus semper voluntatem Dei esse efficacem respectu alicujus effectus, ut Deus voluit efficaciter salutem & Redemptionem omnium, quantum ad impositionem ordinis, sive institutionem statum, in quo omnes possent salvari, oblato pro omnibus ac singulis pretio redemptionis, institutis Sacramentis, ac præparatis, collatisque non ponentibus obicem amplissimis gratiarum muneribus. At non semper voluntas Dei est efficax comparate ad effectum ulteriorem, ad quem necessarium est amplius adjutorium ob malitiam & infirmitatem humanam: atque hoc pacto Deum efficaciter nolle reproborum salutem, quantum ad executionem ordinis, id est, quantum ad actualem gloriæ consecutionem. Ex quibus inferitur, omnem Dei voluntatem ac similiter omnem gratiam efficacem esse comparate ad aliquem effectum, at talem non esse respectu operationis, quam impedit non-

19.
Responde-
tur ad 1am
& 2dam.

E e

fra

stra prava voluntas. Neque id negant Thomistæ, qui docent omne auxilium sufficiens comparatione alicujus actus esse efficax respectu alterius, ut vidimus de H. P. cap. VII. ad 4. ob. Gratia ergo inspirans voluntatem parvam & invalidam respectu hujus voluntatis est efficax, quoniam actu hanc voluntatem inspirat; respectu operationis liberæ, V. G. Conversionis, & adimpletionis præcepti, est sufficiens tantummodo, & redditur efficax dum impetratur à Domino voluntas magna & robusta. In sententia quoque Congruistarum, aliorumque omnium constituentium naturam gratiæ in actu indeliberato intellectus & voluntatis (quem actum non valeo percipere quid sit, si non est sancta illuminatio & sancta inspiratio) omnis gratia comparate ad notitiam piæque affectionem illam indeliberatam efficax dicenda est; licet sæpe sæpius sit inefficax in ordine ad operationem, reluctantem ac resistente libero arbitrio. Jam satis, ut arbitror, rem declaravi. Expedita est ergo responsio, omnem voluntatem Dei, & omnem gratiam esse efficacem in ordine ad effectum proximum & immediatum, V. G. ad inspirationem sanctæ dilectionis; non in ordine ad effectum, quem, dum inspiratur sancta delectatio, liberum arbitrium vult, sed non vult semper ea charitate, & voluntate robusta, quæ facit, ut faciamus. Atque ita verum est quidquid de divina voluntate tradunt Scripturæ; verum quidquid de Gratia aut parva, aut magna, scribit Augustinus: falsissimum autem quod tenet Jansenius affirmans naturali ordine consequi ex dilectione semper operationem aliquam cum libertate, quæ per Jansenium sufficit ad meritum, conjunctam, & nunquam interiori gratiæ resisti.

Exiguus restat scrupulus circa traditum ab Augustino auxiliorum discrimen. Jam diximus supra cum Norisio, S. Patrem Augustinum admittere quidem in hoc infirmitatis statu amplius adjutorium, sed non denegare adjutorium *sine quo non*. Addo adjutorium istud collatum Adæ & dari in hoc statu, & non dari. Datur, quia datur gratia sufficiens non conjuncta cum actu, & adjutorium *sine quo non* erat gratia sufficiens cum actu pariter non conjuncta. Non datur, quia non datur gratia sufficiens sensu Moliniano, cujus ope voluntas actu bene agat sine uberiori auxilio; & adjutorium illud Adami erat ipsa gratia sufficiens Molinistice, penilis à flexu arbitrii, quemadmodum præmonui de H. P. cap. VII.

Prima ratio Jansenistarum convellitur distinguendo minorem. Gratia sufficiens non dat *posse* conjunctum cum actu, & proxime completum & expeditum, concedo. Non dat *posse* ab actu sejunctum & incompletum, nego. Vide quæ dixi ad 1. propositionem Jansenii in solutione argumentorum 2. classis. Addendum unum est, ne Thomistæ, qui docent per gratiam sufficientem constitui potentiam proxime & complete potentem producere effectum, verborum meorum sensum respuant, me cum Norisio cap. 4. Calumniæ sublatæ & cum Theologis probatissimis ibidem enumeratis appellare potentiam proxime expeditam illam, quæ ut ponat actum, gratiam uberiorem non postulat: qualem habuit Adam cum adjutorio *sine quo*, & habet homo infirmus cum adjutorio *quo*, sive cum gratia efficacietiam à Sanctis imploranda, juxta canonem X. Synodi Arausicanæ. Quamobrem etiam renati ac Sancti, cum gratiam & adjutorium petere debeant, *ut in bono possint opere perdurare*; etsi gratiam habeant sufficientem, non habent semper proximam perseverandi potentiam. Atque hoc docet Augustinus dicens, *Qui vult facere mandatum, & non potest, jam quidem habet voluntatem bonam, sed adhuc parvam & invalidam, poterit autem cum magnam habuerit, & robustam*. Igitur per Augustinum cum sola gratia sufficiente non potest mandata facere, qui charitatem non habet magnam atque vehementem: id est non potest proxime, complete, expedite; poterit vero cum impetraverit gratiam uberiorem, congruam, & efficacem. Invaluit in Scholis nostris illa distinctio: potentia alia est expedita ab omni impedimento *impotentia*, alia est expedita ab omni impedimento *volentia*; prima est cum gratia sufficiente, altera cum efficaci. Utere, si lubet, hac distinctione: non aliud dicis barbarizans, quam plane, & latine Norisius tuus.

Nunc venio ad argumentum Blasii Paschalis, qui belle confundit quæstionem Grammaticalem cum Theologica exhibens in Epistola exercitationem quamdam ludicram, & joculari. Aliud est verbo contendere, aliud dogmate. Dogma Jansenii est sub delectatione victrii tale vinculum injectum esse voluntati, ut necessitate flectatur, nec actus oppositus in ejus sit potestate. Ergo per Jansenium sub gratia parva, premente perversa cupiditate, non est potentia recte operandi; & sub gratia magna & robusta non stat potestas peccandi, & ne-

20.
Respondet.
ad gratiam.

21.
Obiectio
Blasii Paschalis.

necessitate alligati illud tantum facere possumus, quod magis delectat; ita, ut alternantibus delectationibus, nec una alteram superante, necessario inefficacibus desideriis hæreat animus. Agnosceis, Janseniane, sermonem domesticum. Diccas, te amabo, audis talia proferentem Medistam? Is adversum te clamat, liberum arbitrium nunquam deperdere potentiam reluctandi, sed per sufficientem gratiam esse in æquilibrio virium, ut agere possit utrumlibet. Negat tale æquilibrium Thomista, & me quidem iudice, optime, quia ad actum gratiam exigit efficacem; in sola autem gratia sufficiente docet consistere veram, & in actu primo expeditam potentiam recte operandi, quemadmodum sub gratia efficaci defendit cum determinatione actus persistere indifferentiam potentiam. Num in hac sententia dici debeat humana voluntas sine efficaci adiutorio potens completa potentia, an incompleta, verborum lis est: & completam illi dicunt *in actu primo*, & *in linea potentia*; incompletam *in linea operationis*, & *in actu secundo*. Mitte logomachiam. Sententia Molinianorum ac Thomistarum conveniunt in admittenda gratia, cui voluntas resistit. Talis non est gratia parva Jansenii; quoniam hæc suum habet effectum non solum indeliberatum & necessarium, qualis est in nostra sententia mentis illustratio, & pia voluntatis affectio; sed etiam effectum perfecte liberum, quia in sensu Jansenii, ubi est voluntas, ibi est libertas. Merito ergo exploditur gratia parva Jansenii, & rejicitur illius dogma concordie Catholicorum omnium refutatione.

22.
An gratia
sufficiens sit
talis in Tho-
mistarum
sententia.

De quæstione Grammaticali, id est, an Gratia sufficiens Thomistico sensu, sit vere & proprie sufficiens, non opus est definite sententiam dicere. Ego sane mallem appellare *inefficacem*, eo quod non inspiret voluntatem illam robustam, quæ inspiratur ab efficaci. Idcirco habui frequentius in consuetudine sermonis vocabulum istud, quam *sufficientis*: quod tamen in sensu Thomistico probo maxime, ut explicavi in cap. 8. de H. P. At num inspecta significatione vocabuli, Gratia illa Thomistarum notione sufficiens vere sit talis, Scholastici non consentiunt. Negant talem esse Medistæ omnes, & cum illis Honoratus Tournely P. 2. de Grat. q. vii. art. 4. Concl. 3. quia ea gratia insufficiens censenda est, quæ non complectitur totum id, quod requiritur, ut actus ponatur, vel saltem ut impetretur auxilium ad po-

R. P. Berti Theol. Tom. III.

nendum actum necessarium. Videtur consentire Norisius, qui, ut dictum est modo, negat dari sine adiutorio efficaci potentiam proxime expeditam ad perseverandum in accepta iustitia. Solam gratiam efficacem esse proxime sufficientem defendit Cumel Tom. 3. disp. 5. sect. 1. Cardinalis Brancatus de Laurea Opusc. 3. de Gratia cap. 4. Franc. Macedo in Scrinio cap. viii. & in Cortina pag. 318. Ex nostris Basilius Poncius l. P. Relect. de Grat. cap. 17. Joannes Schuveitzerus dissert. 3. de Præd. dub. 6. & Petrus Clenaerts de Grat. efficaci cap. 6. §. 3. not. 7. Consentiunt Theologi Lovanienses in Justific. cap. xii. n. 177. Horum, aliorumque sensus est, Gratiam inefficacem non esse revera sufficientem, si gratia sufficiens accipiat *grammaticaliter*, quatenus cum illa potest poni actus absque gratia validiori. Juxta hanc notionem esset sufficiens illa gratia, quam propugnant Molinistæ, si in præsentis statu daretur, & sufficeret naturæ infirmæ adiutorium collatum Adæ innocenti.

Alia ex parte non desunt Thomistis rationes atque exempla ad probandum gratiam inefficacem appellandam esse vere ac proprie sufficientem. Primo docent plura necessaria esse ad actum, quam ad potentiam; quod verissimum est, probatumque à nobis superiori propositione eodem exemplo apud Thomistas frequentissimo oculi, qui potest videre, etiam si ut actu videat, necessaria sit lux. Verum posse oculum cernere, nisi præbeatur luminis adiutorium, negat Augustinus lib. de Gestis Pelagii cap. 3. De natura & gratia cap. 26. De pecc. meritis cap. 5. libri 2. Epist. 106. nunc 186. Sed Thomistæ reponent, loqui Augustinum de potentia conjuncta cum actu. Dicent insuper, recte appellari sufficientem in uno genere, quamquam alia in alio genere sint necessaria. Quod communistrabunt facile in omni genere causarum, cum erudito Thomista Francisco Sylvio in 1. 2. q. 3. art. 3. & Aurelio nostro Piette Lovaniensi Tom. 3. cap. 2. q. 2. Afferent exemplum ex Angelico Præceptore 3. p. q. 61. art. 1. ubi pertractans de necessitate Sacramentorum, cum 3. loco objecisset: *Posita causa sufficienti nihil aliud videtur necessarium ad effectum: Sed passio Christi est sufficiens causa nostræ salutis: Non ergo requiruntur Sacramenta ad salutem humanam*; ita difficultatem solvit; *Ad tertium dicendum, quod passio Christi est sufficiens causa humane salutis: nec propter hoc sequitur, quod Sacramenta non sint necessaria ad*

23.
Horum ob-
jectio sol-
vitur.

E e 2

humā-

humanam salutem: quia operantur in virtute passionis Christi, & passio Christi quodammodo applicatur hominibus per Sacramenta. Ita sufficiens est gratia quælibet, quantumvis minima, licet requiratur gratia prædeterminans, ut ad actum reapse applicetur. Accedit comparatio naturalium omnium potentiarum, quæ completæ dicuntur singulæ in suo genere, quamquam actu non operentur, nisi prima causa movente. Itaque pro libitu gratiam, quæ opponitur efficaci, dico aut inefficacem, aut sufficientem; mea enim non refert, utrum horum dixeris: dummodo fatearis contra Jansenium interiorem aliquam gratiam, cui etiam in statu naturæ lapsæ resistitur.

24.
Ponitur pro-
positio 3tia
Jansenii.

PROPOSITIO III. Jansenius protulit & enunciationem illam hæreticam: *Ad merendum & demerendum in statu naturæ lapsæ non requiritur in homine libertas à necessitate, sed sufficit libertas à coactione.* In qua assertionione opponitur Augustino.

THESIS JANSENIANA.

Enunciassè hæc Jansenium probatur I. quia in sola immunitate à coactione contendit sitam esse perfectissimam libertatem, scribens lib. vi. de Grat. Ch. cap. 6. *Duplex necessitas Augustino: coactionis; & simplex, seu voluntaria: illa, non hæc repugnat libertati.* Et lib. 7. cap. 19. *Nulla necessitas actibus voluntatis liberis formidanda est, sed sola vis, coactio, & necessitas violentiæ.* II. Quia libertatem, per quam homines viatores aut sub victrici delectatione merentur, aut sub dominatu concupiscentiæ delinquant, lib. 6. de Grat. Ch. cap. 7. comparat libertati Dei, *qua peccare, injustus esse, & se ipsum negare non potest: & cap. proximo æquiparat voluntati Beatorum, qui Deum amant, sublata omni indifferentia & contrarietatis, & contradictionis.* Affert & 9. cap. exemplum arbitrii Christi, qui promeruit, etsi in eo *indifferentia ad non peccandum non remanserit:* III. Fluit hæc tertia positio sponte sua ex Jansenii principiis. Nam, ut constat ex dictis, *nullum peccatum fit ab hominibus, quin voluntas, quadam delectatione prius titillante, & pruritante provocetur, ac pariformiter recte non operatur voluntas, nisi sancta delectatio superet pugnantem concupiscentiam.* Conflictus est inter utramque delectationem, qui sopiri non potest, nisi altera alteram superaverit, adeo, ut urgente delectatione carnali, impossibile sit, ut virtutis & honestatis consideratio prævaleat: & simi-

liter, dominante sola suavitate spiritus ardentissime voluntas Deum ita immobiliter diligit, ut peccare non possit. Hæc Jansenius lib. iv. de Grat. Ch. cap. 9. Ergo per Jansenium quisquis meretur, necessario abripitur à superiori sancta delectatione; qui vero peccat, necessitate succumbit sub premente cupiditate, & tam meritum quam demeritum nulla alia ratione dicitur liberum, nisi quia est voluntarium.

ANTITHESIS AUGUSTINIANA.

At magnus Augustinus, quamquam fatetur, tanto *ad quæcunque mala* 25.
perferenda quemque iniquorum duriores, Antithesis
quanto in eo major est cupiditas mundi; Augusti-
& quemque iustorum tanto esse ad quæ- niana.
cunque mala perferenda fortiores, quan-
to in eo est major charitas Dei, De Pa-
tient. cap. 17. Quamquam docet in hoc statu, in quo caro concupiscit adversus spiritum, in tali certamine laborantes ac periclitantes indigere gratia, *quæ carnis voluntatem contraria concupiscentem voluntate spiritus vincat,* de corrept. & grat. cap. xi. Quamquam in voluntate, prout naturali instinctu fertur in finem, agnoscit, *congenitam libertatem immutabilis voluntatis,* lib. vi. Op. Imp. n. 11. nihilo tamen minus liberum arbitrium, cujus proprietas est mediorum electio, negat liberum habere motum, *nisi potestatem habeat motum suum cobibendi;* lib. 3. de lib. arb. cap. 3. negat esse peccatum, *unde non est liberum abstinere:* negat hominem, quamdiu corruptibili corpore rationalis anima detinetur, *non posse resistere gratiæ;* de nat. & grat. cap. 67. Ergo docet Augustinus non posse cum necessitate permanere libertatem arbitrii, non motum culpabilem, non proprie acceptum peccatum, non meritum spectans ad mediorum electionem, non demeritum, non opus aliquod dignum retributione, vel pœna. Sed de his plura cap. 2. & 3. præcedentis dissert. de H. Lutero - Calviniana.

ÆQUITAS CENSURÆ.

Tertia Jansenii propositio eadem cum præcedenti censoria animadversione damnata est. Et quidem merito. Positio enim Jansenii cohæret articulis 39. & 56. Baji, & propositionibus Lutheri & Calvinianæ anathemate damnatis à Tridentino sess. vi. canone 4. & 6. ut constat ex citata dissertatione: in qua etiam Hæreticorum, Novatorumque qualibet argumenta diluimus.

PRO-

26.
Censura in
propositio-
nem tertiam
Jansenii.

27.
Propositio
quarta Jan-
senii.

PROPOSITIO IV. In hoc etiam absur-
dum Janseus prolapsus est, ut scripse-
rit, *Semipelagianos admisisse prævenien-
tis gratiæ interioris necessitatem ad sin-
gulos actus, etiam ad initium fidei, &
in hoc fuisse hæreticos, quod vellent eam
gratiam talem esse, cui posset humana
voluntas obfistere, vel obtemperare. Quod
est plane falsum, & à doctrina S. P. Au-
gustini alienum.*

THESIS JANSENIANA.

Hanc propositionem esse Jansenii legiti-
mam & genuinam puto nullum Janse-
nistarum negaturum, modo legerit quæ
habentur lib. viii. de H. P. cap. 6. ubi
Janseus inquit: *Massiliensium opinionibus,
& Augustini doctrina quam diligentissime
ponderata, certum & indubitatum
esse debere sentio, quod Massilienses præ-
ter prædicationem atque naturam, veram
etiam & internam & actualem gratiam
ad ipsam etiam fidem, quam humane vo-
luntatis ac libertatis adscribunt viribus,
necessariam esse fateantur.* En primum
quartæ propositionis membrum. Audias
alterum: *In hoc ergo proprie Massilien-
sium error situs est, quod aliquid prima-
riæ libertatis reliquum putant, quo sicut
Adam si voluisset, poterat perseveranter
operari bonum, ita lapsus homo saltem
credere posset, si vellet, neuter tamen
absque interioris gratiæ adiutorio, cujus
usus & abusus relictus esset in uniuscujus-
que arbitrio & potestate.* Et de grat.
Chr. cap. 12. lib. 2. appellat Semipela-
gianos gratiæ medicinalis destructores,
liberi arbitrii præsumptores, meritaque
censura severitate damnati; quoniam
admittebant libentissime adiutorium Dei,
quo possent credere & orare, si vellet,
ita ut & adiutorium, & ipsum velle &
nolle in eorum libero, quemadmodum
hominis primi, relinqueretur arbitrio.
Atque hæc scribere, ut singula conveni-
rent, necessum erat novo Dogmatistæ
non admittenti gratiam medicinalem, nisi
victicem, cui humana voluntas indecli-
nabili obtemperet necessitate.

ANTITHESIS AUGUSTINIANA.

28.
Thesis oppo-
sita S. Augu-
stini.

Gratia interior, quam adversus Pe-
lagianos propugnavit Augustinus, &
proficetur Ecclesia, non est solum libe-
rum arbitrium, sive gratia legis & do-
ctrinæ tantummodo mentem collustran-
tis, sed illuminatio tangens cor hominis,
& faciens ut innotescat quod latebat, &
suave fiat quod non delectabat. Hæc
major propositio est Augustini lib. 2. de

Peccat. meritis cap. 17. aliisque in locis
productis de H. P. cap. viii. Hanc Gra-
tiam ad initium Fidei Semipelagiani mi-
nime necessariam esse putarunt, auctore
ipso Augustino de Præd. SS. cap. 3. in Ep.
227. ad Vitalem num. 9. & alibi, prout
ostendimus de H. Semip. cap. ultimo.
Ergo juxta Augustinum Semipelagiani
non admisserunt necessitatem interioris
gratiæ ad singulos actus etiam ad initium
fidei. Quod vero Massiliensium error
situs non fuerit in hoc, quod homo lapsus
posset cum adiutorio gratiæ credere, esset
tamen in potestate arbitrii non credere,
tam falsum est, quam est falsum non per-
tinere ad liberum arbitrium potestatem
agendi vel non agendi, & libertatem
à necessitate. Istud vero per Augustinum
est falsissimum, quomodo vidimus dispu-
tantes de libertate in præcedenti velita-
tione. Igitur per Augustinum falsum
est in hoc errasse Massilienses, quod vel-
lent initium fidei esse à gratia, cui pos-
set liberum arbitrium vel obfistere, vel
obtemperare.

ÆQUITAS CENSURÆ.

Damnata est hæc propositio tanquam
falsa, & hæretica. Falsa est, si Semi-
pelagiani ad fidei initia non admisserunt
interiorem Gratiam adjuvantem volun-
tatem per subministrationem Spiritus
Sancti. Hæretica est autem, si reluctan-
di gratiæ agnoscere potestatem sit dogma
fidei, non error Massiliensium. At de-
monstratum est, Semipelagianos illam
interiorem gratiam non admisisse: posse
vero liberum arbitrium dissentire gratiæ
excitanti ac moventi, non error est, sed
definitio fidei expressa iv. Canone Sess.
vi. à Synodo Tridentina. Igitur quarta
Jansenii positio summa æquitate declara-
ta & damnata est tanquam falsa, & hæ-
retica. Si autem moveris argumenta-
tionibus contrariis positis cap. v. de H.
Semipelagianorum ad subscribendum il-
lorum opinioni, qui tenent Semipela-
gianos ad initium fidei non denegasse
auxilium indifferens & versatile; stat ad-
huc æquitas Pontificiæ Censuræ, sive
dixeris cum Gonet, inter Semipelagianos
fuisse aliquos, qui nullam gratiam, ali-
quos vero, qui gratiam pedisequam ad
primordia fidei faterentur, atque ita
propositionem Jansenii universaliter esse
falsam: sive potius, complexam hanc
esse; & censuræ notam inultam postre-
mæ parti, scilicet, *Et in hoc erant hæ-
retici &c.* nulla notatione illata priori
propositionis membro, in quo compre-
henditur quæstio facti in utranque sen-

29.
Thesis Jan-
senii damna-
ta.

tentiam apud Theologos distracta; & in qua supervacuum foret stylo luxuriam disputationis ostentare.

30.
Propositio
quinta Jan-
senii.

PROPOSITIO V. Janseniana est, refutata ab Augustino, debitisque censuris compressa atque illisa insequens enunciatio: *Semipelagianum est dicere, Christum pro omnibus omnino hominibus mortuum esse, aut sanguinem fudisse.*

THESIS JANSENIANA.

Scriptit Jansenius lib. III. de Grat. Chr. cap. 21. *Omnibus illis, pro quibus Christus Sanguinem fudit, & quatenus pro eis fudit, etiam sufficiens auxilium donari, quo non solum possint, sed etiam reipsa velint, & faciant id, quod ab eis volendum, & faciendum esse decrevit.* Non ergo, si Jansenio fides habenda est, obtulit Salvator noster Jesus Christus divini sanguinis pretium pro iis, qui efficaci gratia privantur. II. Pergit Novator: *Nullo modo principis ejus (id est Augustini) consentaneum est, ut Christus Dominus, vel pro infidelium, vel pro justorum non perseverantium aeterna salute mortuus esse sentiat.* Ex quo factum est, ut non magis Patrem pro aeterna liberatione ipsorum, quam pro Diaboli deprecatus fuerit. At Christus diaboli nullo modo Redemptor est. Igitur nullo modo, juxta enormem Jansenii sensum, erit Redemptor non perseverantium. III. Hæc profert eodem capite Yprensis: *Nec enim juxta doctrinam antiquorum pro omnibus omnino Christus passus aut mortuus est, aut pro omnibus omnino generaliter sanguinem fudit, cum hoc potius tanquam errorem à fide Catholica abhorrentem doceant esse respuendum; & ibidem dogma de generali hominum Redemptione appellat Machinam à Semipelagianis introductam.* Repudiavit ergo Jansenius Redemptionem pro omnibus tanquam Semipelagianismi purum, putumque commentum.

ANTITHESIS AUGUSTINIANA.

31.
Cui opponi-
tur S. Augu-
stinus.

Contra Augustinus Christum pro omnibus & singulis pretiosum sanguinem effudisse innumeris locis monstravit. I. Docet demonstratque verbis Pauli 2. ad Corinth. 5. 14. *Si unus pro omnibus mortuus est, ergo omnes mortui sunt,* contrahi ab omnibus originale peccatum, quemadmodum pro omnibus mortuus est Christus: At originarium peccatum contrahitur ab omnibus ac singulis hominibus, nemine prorsus excepto: Igitur Christus pro omnibus singu-

lisque mortem oppetit. Est Augustini prima hæc argumentatio lib. xx. de Civ. Dei cap. 6. *De qua morte ait Apostolus, Ergo omnes mortui sunt, & pro omnibus mortuus est unus; ut qui vivunt jam non sibi vivant, sed ei, qui pro ipsis mortuus est, & resurrexit.* Omnes itaque mortui sunt in Peccatis, nemine prorsus excepto, sive originalibus, sive etiam ignorando additis: & pro omnibus mortuus vivus mortuus est unus. Lib. vi. contra Julianum cap. 4. *Nega igitur Christum etiam pro parvulis mortuum, ut eximas eos de numero mortuorum, id est de contagio peccatorum. Qui fieri potest, inquis, ut res arbitrii conditioni sciminum misceatur? Si fieri non potest, non esset unde parvulos nondum de corpore egressos mortuos diceremus. Quia si Christus & pro ipsis mortuus est, ergo & ipsi mortui sunt. Audis Julianus? Hæc Apostoli verba, non mea sunt.* Similiter lib. 2. Op. Imp. n. 175. *Quidquid argumenteris, quidquid Apostolicorum verborum coneris evertere sive pervertere, à morte qua in peccato est parvulos non offendis innumeros, quia & pro eis Christum mortuum negare non audes.*

Præterea: Si pro solis prædestinatis mortuus est Christus, ergo nec pro parvulis qui ante baptismum emoriuntur, nec pro infidelibus qui veritatis verbum non audiunt, nec pro obduratis qui in scelerum turpitudine persistunt, nec pro justis, qui sanctitatis faciunt jacturam: quippe horum nemo sortis electorum est particeps. At Augustinus affirmat hos omnes pretio Sanguinis Christi fuisse redemptos. Igitur in redemptorum numero non comprehendit tantum electos. Et quidem Christum Redemptorem esse parvulorum demonstratum est nuper. De infidelibus ait S. P. in Psalmum 61. *Expandens manus suas ad populum incredulum in Cruce positus Sitio dixit, quamvis illi non hoc dederint quod sitiebat. Ipsos enim ille sitiebat, illi acetum dederunt, & Tract. in Joannem IV. Populi autem spernentes propter superbiam suam humilitatem Dei crucifixerunt Salvatorem suum, & fecerunt damnatorem suum.* De peccatoribus obduratis qui respiscere nolunt, scribit Tract. in Joan. xxxvi. n. 4. *Venit Christus, sed primo salvare, postea judicare, eos judicare in penam, qui salvari noluerunt, &c.* Quid vero de Judæa perditione? Enarrat. in Psalm. 68. inquit: *Projecit pretium argenti, quo ab illo Dominus venditus erat: nec agnovit pretium quo ipse à Domino redemptus erat.* Et Tract. 55. in Joannem, *Jam talis (inquit) venerat ad*

32.
Confirmatur
ulterius op-
positum.

con-

convivium explorator Pastoris, insidiator Salvatoris, proditor Redemptoris. De his demum, qui à justitia decedentes damnantur, sæpe numero repetit illud Apostoli, *Peribit infirmus, propter quem Christus mortuus est.* Vide epist. 15. 137. & 180. nunc. 73. 78. 228. Igitur pro iis qui pereunt, pro Juda cæterisque improbis, pro Judæis & incredulis omnibus, pro infantibus non regeneratis docuit Augustinus intemeratæ Virginis Filium crucis patibulum subisse: & ingenue Julianum allocutus est sub initium quinti libri: *Sententia nostra Christum Salvatorem predicat omnium hominum.*

33.
Ex eodem.

Insuper, qua fronte scribere potuit Janfenius sanctissimum Parentem Augustinum existimasse nullo modo piissimum Salvatorem orasse pro reprobis, quem admodum non oravit pro diabolo? Legimus Serm. 382. hæc Sancti Doctoris verba: *Quando in Cruce pendens orabat, videbat, & prævidebat omnes inimicos, sed multos ex illis futuros amicos prævidebat, & ideo omnibus veniam postulabat. Illi sæviebant, & ille orabat: illi dicebant Pilato, Crucifige; ille clamabat, Pater ignosce.* Et Tract. 1. in Epist. Joan. *Sic dilige inimicos tuos, ut in societatem tuam vocentur. Sic enim dilexit ille, qui in Cruce pendens ait: Pater ignosce illis. . . . Mortem sempiternam ab illis expellebat prece misericordissima, & potentia præstantissima. Multi ex eis crediderunt, & dimissus est eis fusus Sanguis Christi.* Igitur per Augustinum licet non omnes Dei inimici, id est peccatores remissionem accipiant, nec omnes potentia præstantissima eripiantur à morte æterna, pro omnibus tamen oravit dicens, *Pater ignosce illis:* quod sane pro Diabolo impium aut stultum est credere humani generis Reparatorem præstitisse.

ÆQUITAS CENSURÆ.

34.
Propositio
Janfenii
damnata ut
falsa.

Positio quinta Janfenii damnata est tanquam falsa, temeraria, scandalosa, & intellecta eo sensu ut *Christus pro salute duntaxat prædestinatorum mortuus sit, impia, blasphemica, contumeliosa, divina pietati derogans, & hæretica.* I. Dicitur falsa, quia opponitur veritati, sive veritas requiratur in sacris libris, sive in Patrum auctoritate, sive in definitionibus Conciliorum, sive in ipsa ratione, communique sensu Theologorum. Legimus enim in 2. ad Corinthios præcitato capite 5. *Unus pro omnibus mortuus est.* 1. ad Timoth. 2. *Dedit redemptionem semetipsum pro omnibus,* & cap. 4. v. 10.

Salvator est omnium hominum. Trident. Synodus Sess. 6. cap. 2. *Hunc proposuit Deus propitiationem per fidem in sanguine ipsius pro peccatis nostris, non solum autem pro nostris, sed & pro totius mundi, & initio proximi cap. 3. Ille pro omnibus mortuus est.* Consentunt Patres tam Græci, quam Latini. Athanasius de Incarnat. Verbi, *Mortuus est* (inquit) *ad omnium redemptionem,* Ἀπέθανεν διὰ τὸ ὑπὲρ πάντων ἁπτῶν. Cyrillus Hierosoly. Catech. 3. *Orbis universi peccata suscipiens mortuus est,* τὰς οἰκουμένης ἁμαρτίας ἀναλαβὼν, ἀπέθανεν. Greg. Nazianz. Orat. 42. *Exiguæ sanguinis guttæ universum orbem instaurarunt,* ὀλίγαις αἱματός ὀλίγων ἡσµων ὅλον ἀναπλάττεσθαι. Optatus Milevitanus libro. contra Parmenianum tertio, *Constat sanguine Christi omnes redemptos.* Ambrosius de Paradiso cap. 8. *Omnes voluit liberare.* S. Prosper ad Ob. 1x. Gallorum, *Rectissime dicitur Salvator pro totius mundi redemptione crucifixus.* Sanctus Leo Serm. 1. de Nat. Dom. *Sicut nullum à reatu liberum invenit, ita pro liberandis omnibus venit.* Mitto brevitatis gratia omnes alios. Convenire in hac sententia Scholasticos, & recentiores scriptores fatetur Janfenius lib. 3. de Grat. Ch. c. 21. nec opus est, ut singulos connumeremus. Theologica rationes, quæ Janfenianum scitum profligant, sunt prorsus innumeræ. Una inferitur ex originali peccato, cujus chirographum Salvator affixit cruci, & hanc Paulus & Augustinus paulo supra abunde illustrarunt. Altera deducitur ex verbis Apostoli citato loco ad Timoth. ubi nos hortatur ad orandum pro omnibus exemplo Christi, qui pro omnibus se ipsum dedit in redemptionem: & de hac plura diximus lib. v. cap. 1. Alteram suppeditat locus productus ex cap. 4. ejusdem Epistolæ ad Timotheum: eo enim loco Apostolus loquitur de spe; ideoque sicut non est, qui sperare non debeat; ita non est qui non sit à Christo Redemptore salvatus. Petitur alia ratio à potestate tradita Christo judicandi orbem terrarum, quippe non alia ratione Dominus Jesus Christus, in quantum filius hominis est, totum judicare debet nisi quia pro toto pretium dedit, ut S. P. docet in Psalmum 95. num. 15. Igitur Janfeniana Thesis opponitur veritati, quæ ubique conclamat Christum universi humani generis Reparatorem ac Redemptorem, clamat ore Apostolico, clamat oculis Conciliorum, clamat omnium Patrum sermone, clamat denique concordissimis Scholasticorum enunciationibus.

Nec

35. *Ut temeraria.* Nec falsa est duntaxat, verum etiam temeraria; quoniam Sacrosancta Ecclesia Apostolicis doctrinis, & Majorum suorum institutis edocta natum Salvatorem adorat dicens, *Jesu Redemptor omnium, & redeuntem in celum, Salutis humanae Sator, Orbis redempti conditor*: Jansenius autem pusilli Electorum gregis Salvatorem tantummodo appellat, perversa quoque doctrina impulit audaces, superbos, & mendacissimos filios iniquitatis, ut Breviaria depravantes infantem Jesum carmine mutato compellent, *Jesu redemptor optime*. Audaces, inquam: *Legem enim credendi lex statuit supplicandi*, ut Coelestinus scribit in Epist. ad Gallos. Praescribere itaque fidelibus publicam orandi formam spectat ad eos, qui proponere possunt firmissimam legem credendi. Hanc vero auctoritatem quo jure arrogant sibi quidam Janseniani? Dixi & superbos; quadrat enim iis quod scribit Augustinus in Psalmum 95. *Multum superbi sunt, qui dicunt illud* (pretium redemptionis) *tam parvum esse, ut solos Afros emerit, aut se tam magnos esse pro quibus solis illud sit datum*. Addidi & mendaces; quandoquidem est revera Christus Redemptor optimus; sed quia copiosa est apud eum redemptio, ut regius cecinit Vates Psalm. 129. v. 7. Non est autem copiosa redemptio, quæ angusto limite coarctatur. *Temeraria* est igitur Thesis Janseniana talibus verbis sententiisque conflata, ac talem præbens assertoribus suis ansam temeritatis.

36. *Ut scandalosa.*

Est etiam V. illa propositio scandalosa, infirmisque occasionem tribuit spiritualis ruinæ. Videtur mihi sternere viam ad dubitandum de fide. Credimus resurrectionem mortuorum, sine qua ait Apostolus in 1. ad Corinth. cap. 15. v. 14. *inanis est fides nostra*. Probat eodem loco Paulus resurrectionem mortuorum, quia, *sicut in Adam omnes moriuntur, ita in Christo omnes vivificabuntur*, v. 22. ut autem docet Augustinus Serm. 155. num. 15. omnes moriuntur in Adam, quia Adam peccando damnavit in mortem corpora nostra; omnesque vivificabuntur in Christo, quia suum sanguinem dedit pro salute nostra. Si ergo sunt aliqui, pro quorum salute sanguinem Jesus non fudit, hi non resurgent. Periclitatur in Janseniano dogmate etiam Christiana spes. Sperandum ab omnibus demonstrat S. Pater præclaro argumento in Psalmum 148. n. 8. scribens, *Promissionis Dei tales arrbas accepimus: tenemus mortem Christi: tenemus sanguinem Christi. Quis mortuus est? Unicus. Pro quibus mortuus est? Utinam pro bonis, utinam pro*

*justis. Sed quid? Etenim Christus, ait Apostolus, pro impiis mortuus est: qui donavit impiis mortem suam, quid servat justis nisi vitam suam? Erigat ergo se humana fragilitas, non desperet, non dicat, Non ero. Fundamentum itaque, cui innititur spes Christiana, est Sanguis Christi: nam animadvertentes illum pro omnibus impiis fufum esse, erigimur spe, quod nobis, quantumvis scelestissimis applicabitur, quia non pars, sed universum humanum genus redemptum est. Denique in hæresi Janseniana labefactatur etiam charitas. Nam scribit Apostolus in 11. ad Corinth. v. 14. *Charitas Christi urget nos: aestimantes hoc, quoniam si unus pro omnibus mortuus est, ergo omnes mortui sunt*. Et ad Rom. cap. VIII. ad charitatem nos vehementer hortatur, quia Deus proprio Filio suo non pepercit, sed pro nobis omnibus tradidit illum. Vide & Augustinum lib. de Catechiz. rud. cap. 4. lib. 11. de nupt. cap. 33. & Tract. VII. in Epist. Joannis.*

Jam vero impiam esse prædictam propositionem, contumeliosam, & derogantem divinæ pietati, ex dictis manifesta consecutione deducitur; nam derogat divinæ misericordiæ, extenuat pretium Sanguinis Christi, magnum redemptionis opus imminuit, & Salvatoris meritum, cruciatum, obedientiam, orationem, & vulnera parvipendit. Hæc omnia magna sunt & eximia, quia semel dedit, & pro omnibus dedit, inquit S. Pater serm. 34. alias 31. ex editis à Sirmondo. Et quidem non esset passio Christi infiniti valoris, nisi melioris testamenti sponzor factus, semel se ipsum offerendo, & oblationem suam per Sacramenta applicando salvare in perpetuum non posset accedentes per semetipsum ad Deum. Pari ergo ratione non esset originalis peccati remedium, non esset mors mortis, neque communis chirographi abolitio, si non esset pro omnibus hominibus applicata. Ut enim intensio virtutis, ita extensio beneficii est una, magna, & copiosa Redemptio. Ubi ergo nimia illa charitas, si vix Deus pusillum electorum gregem dilexit? quomodo superabundans Reparationis gratia, si tam tenax & parca? Tandem hæretica servato omnis jure æquitatis declarata est postrema illa thesis Jansenii, utpote contraria divinis literis, repugnans doctrinis Patrum, & adversa symbolo Constantino-politano, quod recitamus quotidie dicentes, *Propter nos homines, & propter nostram salutem descendit de calis*: Synodo Arelateni, quæ anathema dixit asserenti

37. *Ut impia ac derogans divinæ pietati.*

renti quod Christus non pro omnibus mortuus sit; & Tridentina Oecumenica de Christo affirmanti, *Ille pro omnibus mortuus est.* Utinam oblatum pro omnibus pretium nobis proficuum sit etiam divinorum beneficiorum communione, justitiæ præsertim, & finalis perseverantiæ;

quod petimus cum auctore Commentariorum Salviani lib. 2. contra Avaritiam,

*Participes fac nos meritum, Christe, tuorum,
Ne careat fructu passio, morsque tua.*

C A P U T IV.

Quibusdam prænotationibus positis, diluuntur ea, quæ adversus universorum redemptionem objiciuntur.

S U M M A R I U M.

1. An Christus pro aliquibus mortuus sit titulo speciali
2. Cur Christus non pro omnibus eodem modo mortuus sit.
3. Quomodo Redemptio se extendat ad omnes homines.
4. Quid dicendum de sententiâ Thomistarum.
5. Adducta doctrina demonstratur.
6. Ac declaratur.
7. Usque ad 15. variæ objectiones Solvuntur.

VERSAVI positiones Jansenii, quantum boni temperamenti Theologo sufficere videbatur. Reliquum est, ut diluantur quæ Novatores objectant adversus postremam: de qua, licet pertractantes de voluntate Dei satis plura, unde oppositiones quælibet eliduntur, studuerimus exornare, iterum differendum est, cum ob amplissimam hujus argumenti dignitatem, tum ob doctrinæ capita, quæ hinc juxta cujusque intelligentiam varia ac perplexa dimanant.

1. Prænotandum est autem, Christum licet pro omnibus mortuus sit, speciali tamen titulo mortuum esse pro aliquibus, quibus fidei, sanctitatis, & maxime finalis perseverantiæ conferuntur beneficia. Quod demonstratur apertissime primo testimonio sacrarum Scripturarum. In his quippe legimus Joan. xv. i. Christum specialiter pro electis orasse, *Non pro mundo rogo, sed pro his, quos dedisti mihi;* in 1. ad Timoth. Salvator omnium maxime fidelium: & ad Ephes. 5. *Christus dilexit Ecclesiam, & se ipsum tradidit pro ea, ut illam sanctificaret, mundans lavacro aquæ in verbo vitæ, ut exhiberet sibi gloriosam Ecclesiam, non habentem maculam, aut rugam, &c.* Secundo ex Tridentino Concilio, quod sess. vi. cap. 3. ait: *Verum, etsi ille pro omnibus mortuus est, non omnes tamen mortis ejus beneficium recipiunt:* cui consonat Catechismus Romanus, qui cap. 4. num. 24. secundæ partis declarat Christum non esse mortuum pro universis, in quantum salutis fructum delectis solum attulit. Tertio probatur ex Patribus: *R. P. Berti Theol. Tom. III.*

nam S. P. Augustinus in Psal. 87. scribit: *Solis prædestinatis ad æternam salutem, non autem omnibus, ejus bona opera profuerunt.* Serm. de Natali S. Vinc. *Quando perit, qui sanguine Christi redemptus est?* & Tract. 45. in Joannem, ait Filium à Patre traditum pro præscitis, prædestinatis, justificatis, glorificatis. Divus etiam Prosper ad object. 9. Gallo- rum ait: *Cum itaque rectissime dicatur pro totius mundi redemptione crucifixus; . . . potest tamen dici pro his tantum crucifixus, quibus mors ipsius profuit.* Demum probatur manifesta ratione, propterea quod non omnes qui vocantur sunt electi, cum tamen electi simus in Christo ante mundi constitutionem. Quare rejicimus sententiam eorum, qui docent Christum æquali affectu pro omnibus mortem oppetiisse, ut singulis eadem gratia conferatur, sive ex præscientia operum naturalium, quæ est sententia Semipelagianorum; sive gratia congrua, & donum perseverantiæ ex præscientia operum, quæ unusquisque facturus esse prænoscitur cum gratia omnibus æqualiter distributa, ut tenent nonnulli Catholici. In quorum opinione peculiaris Christi erga electos benevolentia non tam aperte deprehenditur.

Si pulset imbecillitatem mentis nostræ gravis quæstio, cur Salvator omnium mortuus pro omnibus & singulis, quibusdam tantum in genere passionis suæ beneficia applicare decreverit, & uni, non alteri impertiri gratiam aut conversionis, aut finalis perseverantiæ; reddent fortasse rationem aliquam Theologi, quos nuper

2. Cur Christus non pro omnibus eodem modo mortuus sit.